

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/189082,Antoni-Macierewicz-antykomunista-z-krwi-i-kosci.ht>

ml
27.02.2026, 17:49

Antoni Macierewicz – antykomunista z krwi i kości

Opozycjonista, współzałożyciel i pomysłodawca nazwy Komitetu Obrony Robotników, ponad 20 razy aresztowany przez Służbę Bezpieczeństwa. Zasługi Antoniego Macierewicza w walce z komunistycznym reżimem są niepodważalne.

[Opozycja w PRL](#)

03.08.2025

Własne zdanie przeszkodą w edukacji

Od najmłodszych lat nie akceptował odgórnie narzuconego przez komunistyczny system sposobu myślenia. Został relegowany ze szkoły średniej za odmowę potępienia na szkolnym apelu orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. Nie był to ostatni raz kiedy własne poglądy i odwaga w ich wyrażaniu stanęły mu na drodze do edukacji, a potem kariery naukowej...

Uczestniczył w protestach studenckich w marcu 1968 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Kolportował własnoręcznie stworzone ulotki, które nawoływały do strajku, za co został aresztowany i zawieszony w prawach studenta.

Po wyjściu na wolność m.in. organizował akcję oddawania krwi dla ofiar masakry robotników na Wybrzeżu w roku 1970. We wrześniu 1976 r. został współzałożycielem i pomysłodawcą nazwy Komitetu Obrony Robotników – organizacji niosącej pomoc osobom represjonowanym po wydarzeniach czerwca '76', głównie na warszawskim Ursusie i w Radomiu. Silne związki z KOR sprawiły, że stracił posadę wykładowcy w Katedrze Iberystyki UW. Jednocześnie musiał przerwać prowadzony przewód doktorski.

Aresztowany 23 razy

Wzmoczona działalność opozycyjna – m.in. przeciwko zmianom w konstytucji PRL wprowadzającym zapis o przyjaźni z ZSRS oraz organizacja protestów po zabójstwie Stanisława Pyjasa, sprawiły, że w latach 1976-1980 Antoni Macierewicz był aż 23-krotnie zatrzymywany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Należał do założycieli Ośrodka Badań Społecznych, który zajmował się przygotowywaniem ekspertyz na potrzeby Solidarności, realizował projekty wydawnicze i oświatowe. Po wprowadzeniu 13 grudnia 1981 stanu wojennego Macierewicz wszedł w skład komitetu strajkowego w Stoczni Gdańskiej. 16 grudnia 1981 internowano go po pacyfikacji tego protestu.

„Okrągły Stół” opóźnił wolne wybory?

Był przeciwnikiem porozumienia z komunistami, które zakończyło się tzw. Okrągłym Stołem:

„Mieliśmy do czynienia z układem globalnym. Czyli niezależnie od tego, czy byśmy podeszli do okrągłego stołu, czy byśmy nie podeszli, komuniści musieli ustąpić. Gdyby nie nerwowy pośpiech elit rewizjonistycznych, mielibyśmy wolne wybory dwa lata wcześniej”.

– tak charakteryzował swój stosunek do przemian roku 1989.

Lista, przez którą upadł rząd

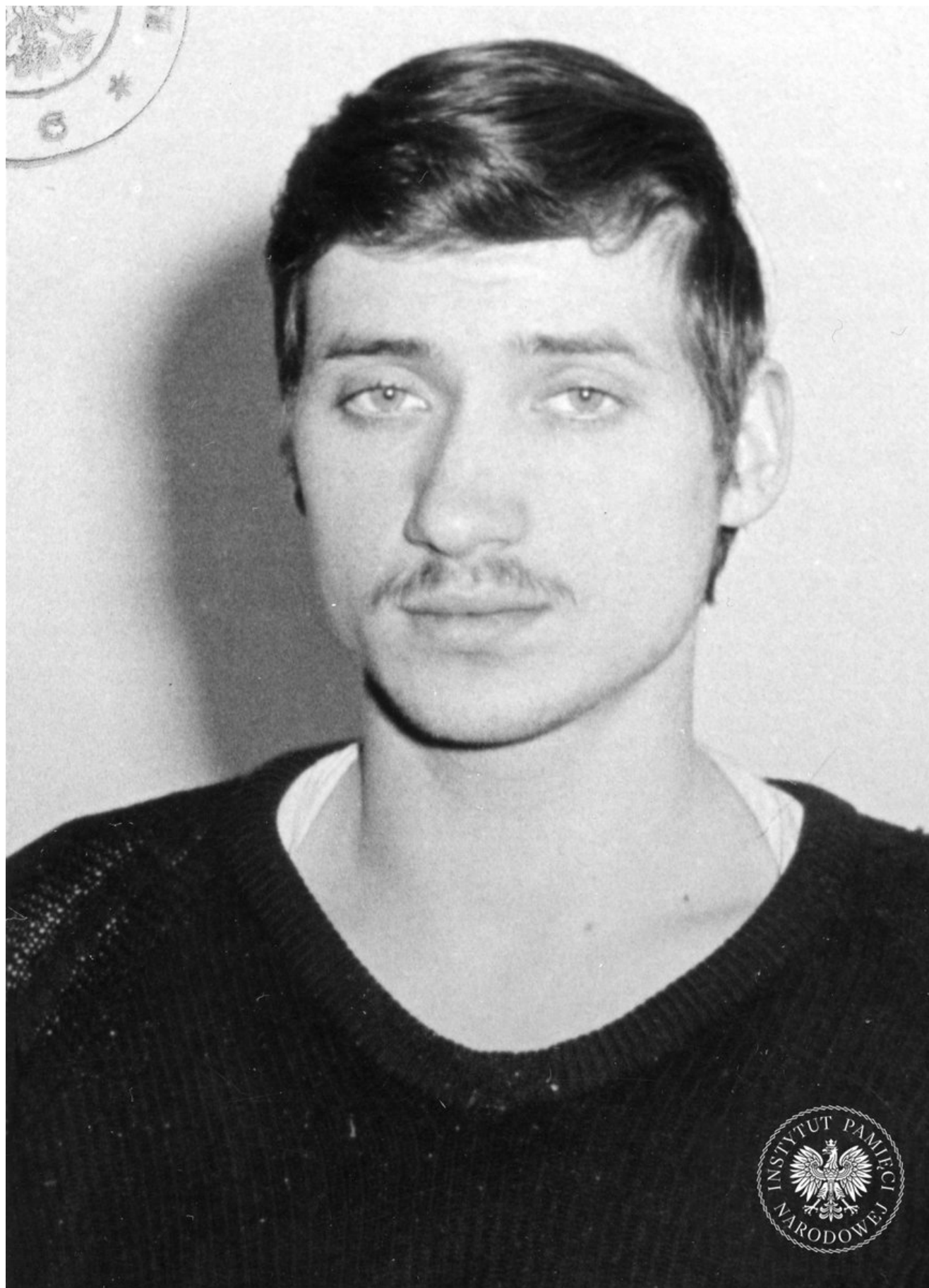
Jako minister spraw wewnętrznych w rządzie Jana Olszewskiego był wykonawcą tzw. uchwały lustracyjnej. Ujawnił wówczas „listę Macierewicza”, zawierającą 64 nazwiska osób, które współpracowały z komunistyczną bezpieką. Figurowali na niej członkowie rządu, posłowie i senatorzy. Doprowadziło to do odwołania podczas tzw. nocy teczek pierwszego rządu sformowanego po całkowicie demokratycznych wyborach w III RP.

[Polecamy artykuł Justyny Błazejowskiej z Biuletynu IPN nr 10/2017](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Opozycja w PRL

Antoni Macierewicz. Fot. Domena publiczna